

Peuterspeelzalen in Hoogezand lopen voorop

Peuters@computers

Computers zijn overal. Peuters van nu groeien op met een computer thuis en vaak ook op de peuterspeelzaal. Ook al wordt daar de computer vooral gebruikt door de leidster. In veel organisaties verloopt de communicatie met het hoofdkantoor en de collega's inmiddels deels via de mail en is de aanmelding en rapportage geautomatiseerd. **HÉLÈNE HUIS IN 'T VELD**

inzet van de computer voor het optimaliseren van werkprocessen is één ding, maar computeren met én door peuters is nog een heel ander verhaal. Organisaties die de mogelijkheden hier toe gingen verkennen, stuiten op veel weerstand bij medewerkers. En hier en daar op fanatieke medestanders. Je bent faliekant tegen óf razend enthousiast, zo lijkt het.

Veel mogelijkheden

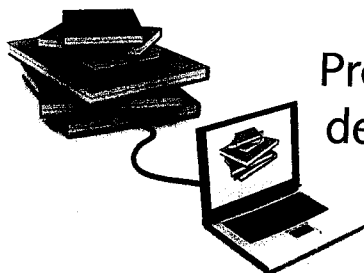
Maar ligt het werkelijk zo zwart-wit? Martine Delfos, lector virtuele ontwikkeling aan de Edith Stein Hogeschool in Hengelo, vindt van niet. Ze is een fervent voorstander van computers voor kinderen. In haar werk als biopsycholoog, wetenschappelijk onderzoeker en zelfstandig gevestigd therapeut, maar ook als oma, heeft ze gezien hoeveel mogelijkheden de computer biedt. 'Het is een geweldig instrument om te leren en om problemen te verwerken. En om heel veel plezier aan te beleven.' En dat doen kinderen ook. Vaak zonder dat de volwassenen om hen heen precies weten hoe. Voor jongeren en hun ouders schreef Delfos daarom

Let's game, waarin de positieve kanten en de risico's van gamen op een rijtje worden gezet. Bij dit boek hoort ook een website: www.internetopvoeding.nl. Die domeinnaam is veelzeggend. 'Kinderen moeten opgevoed worden om met de computer om te gaan. Voor hun tweede jaar zou ik de kinderen het echter niet aanbieden. Dan is het leren via zintuigen nog zo belangrijk, dat je het risico loopt dat te verstoren.' Na hun tweede jaar en dus ook op de peuterspeelzaal kun je volgens Martine Delfos heel goed starten met de virtuele opvoeding. Programma's die ontwikkeld zijn voor bijvoorbeeld taalontwikkeling, zou ze niet willen promoten. Virtuele opvoeding voor peuters moet in haar ogen een kennismaking met het medium zijn, begeleid en met mate. En dus zeker niet als instrument of als leermateriaal. Daarom heeft ze voor kin-

deren van deze leeftijd geen tijdsnormen gedefinieerd. Voor kinderen van vier tot zes jaar adviseert ze maximaal vijftien minuten per dag, wat wel een indicatie geeft. Martine Delfos maakt de vergelijking met snoep. Veel ouders kiezen ervoor jonge kinderen geen snoep te geven, omdat ze daarmee de kiem zouden leggen voor een verslaving aan suiker. In haar beleving is te jong, te veel en zonder voldoende en kundige begeleiding een computer gebruiken ook af te raden.

Inzichten lopen uiteen

Harry Bippes (Eludium) werkt al jaren aan educatieve computerprogramma's. Zo was hij tot 2006 betrokken bij de ontwikkeling van de voorloper van Bereslim, Pientere Peuter. Dit programma biedt interactieve spelvarianten, waarmee peuters onder begeleiding van een volwassene

Professionals zien steeds vaker de computer als een goed, bruikbaar instrument erbij

zich kunnen ontwikkelen. Harry Bippes vindt de vergelijking met suiker en snoep mank gaan. 'Jonge kinderen hebben inderdaad geen behoefte aan suiker, maar wel een primaire behoefte aan informatie.' Die nieuwsgierigheid kun je in zijn ogen heel goed voeden met behulp van computerprogramma's. Waarbij hij het een groot voordeel vindt, dat je het aanbod kunt differentiëren. En dus kinderen programma's kunt aanbieden die aansluiten bij de individuele ontwikkeling. Bij de ontwikkeling van Bereslim en Pientere Peuter zijn wetenschappers betrokken. Binnen het vakgebied van de ontwikkelingspsychologie en orthopedagogie lopen de inzichten over het gebruik van de computer door peuters dus uiteen.

Allochtone peuters

Ellen Loykens, was als gezondheidszorgpsycholoog en orthopedagoog nauw betrokken bij de ontwikkeling van Bereslim. Er was aanvankelijk argwaan ten opzichte van het gebruik van computers op peuterspeelzalen. Maar zij ziet dat professionals steeds vaker de computer als een goed bruikbaar instrument erbij zien. En dat er inmiddels veel gebruikers en wetenschappers zijn, die vinden dat de computer in een aantal gevallen beter werkt bij bijvoorbeeld de taalstimulering. Zo ziet Ria Frans, peuterleidster op de Iemekörf in Foxhol (onderdeel gemeente Hoogezand), dat met name allochtone kinderen baat hebben bij de inzet van een computer. 'Het begrip van de Nederlandse taal is bij deze peuters dikwijls nog beperkt en dan werkt een filmpje waarin begrippen worden uitgelegd beter als eerste stap.' De gemeente Hoogezand is zo'n drie jaar geleden gestart met de inzet van Digipret, waar basisscholen, de bibliotheek en de peuterspeelzalen gebruik van kunnen maken. Via Digipret komen gebruikers terecht bij Samenslim, Bereslimme Boeken en Letters in Beweging. Op de Iemekörf en op de andere peuterspeelzalen worden de Bereslimme Boeken – geanimeerde prentenboeken – die aansluiten bij de ontwikkeling en

belevingswereld van peuters gebruikt. Ria was bij de introductie van Digipret al enthousiast, maar zij moest zoeken naar een goede manier om de computer in te passen in het dagritme. Inmiddels verloopt dat inpassen heel vanzelfsprekend. De computer staat in de leeshoek; vaak gaat ze eerst een boekje voorlezen. Daarna gaat ze met de hele groep en soms ook met een klein groepje met de computer het thema verder uitwerken. En dat kan heel goed via Digipret, maar soms bekijkt ze ook samen met de kinderen een filmpje op YouTube. De computer wordt zo'n drie kwartier per week actief gebruikt. Dit biedt de leidsters extra mogelijkheden tot verdieping en verbreding. Voorwaarde is dan natuurlijk wel, dat leidsters goed worden voorbereid en scholing krijgen in de toepassingsmoge-

Omdat er nog maar relatief kort met computerprogramma's voor peuters wordt gewerkt, is het heel belangrijk de effecten te blijven onderzoeken. Gelukkig buigen inmiddels meerdere wetenschappers zich over dit onderwerp. Duidelijk voor hen is al wel dat de kwaliteit van de programma's en de dosering van het gebruik cruciaal zijn. Jaren geleden werd de invloed van televisie op jonge kinderen op een vergelijkbare manier bekeken en onderzocht. Inmiddels weten we, dat televisiekijken niet slecht hoeft te zijn. Op voorwaarde, dat je ervoor zorgt dat jonge kinderen alle beweging krijgen die zij nodig hebben en wanneer je kwaliteitsprogramma's aanbiedt. Door goede kindertelevisieprogramma's is er bij jonge kinderen bijvoorbeeld veel

lijkheden. Dat is in Hoogezand uitgebreid gebeurd. Hoogezand loopt in deze ontwikkelingen voorop en verkoopt het concept al aan andere gemeenten. Ook Ellen Loykens vindt dat je bij het aanbieden van de computer heel goed moet kijken naar de (individuele) ontwikkeling van een peuter. Een kind van tweeënhalf jaar kan weliswaar een muis hanteren, maar snapt bijvoorbeeld niet dat iets wat uit het beeld verdwijnt niet ergens achter de monitor zit.

meer begrip voor de wereld en andere culturen. De inzichten van ouders, leidsters, psychologen, orthopedagogen en programma-ontwikkelaars zullen zich blijven ontwikkelen.

Maar de computer is er, ook in de belevingswereld van kinderen. Dat merkte ook de vader van Lucas, die volgens Lucas heel vervelend was. 'Pas op hoor! Anders zetten we deze papa op Marktplaats!'. «